

CUPRINS

Capitolul I.....	2
I.1. Întroducere.....	2
I.2. Conceptul și importanța Statutului.....	2
Capitolul II.....	3
II.1. Scurt istoric al comunei Moacșa.....	3
II.2. Satul Moacșa.....	3
II.3. Trupul sătesc Eresteghin.....	5
II.4. Satul Pădureni.....	5
II.5. Așezarea geografică și structura administrativ-teritorială.....	6
II.6. Rețeaua hidrografică.....	8
II.7. Clima.....	9
II.8. Populația, structura etnică și religioasă.....	9
II.9. Agricultură.....	11
II.10. Suprafața pajiștilor.....	12
Capitolul III.....	13
III.1. Educație.....	13
III.2. Asistența socială.....	14
III.3. Căminele culturale.....	14
III.4. Bibliotecă.....	15
III.5. Activități în domeniul ocrotirii sănătății.....	15
Capitolul IV.....	15
IV.1. Turism.....	15
IV.2. Atracții turistice locale.....	16
IV.2.1. Lacul de acumulare Pădureni.....	16
IV.2.2. Pivnițele Mari.....	16
IV.2.3. Mormântul lui Gábor Áron.....	17
IV.2.4. Conacul Benke.....	17
Capitolul V.....	18
V.1. Autoritățile administrației publice locale.....	18
V.1.1. Generalități.....	18
V.1.2. Consiliul Local al comunei Moacșa.....	19
V.1.3. Primarul.....	22
V.2. Bunurile din patrimoniul unității administrativ-teritorial.....	24
V.2.1. Proprietate privată.....	25
V.2.2. Proprietate publică.....	25
V.3. Consultare publică.....	27
V.4. Liberul acces la informațiile de interes public.....	29
V.5. Drepturile și îndatoririle cetățenilor comunei.....	30
V.5.1. Cadrul legal.....	32

**STATUTUL
COMUNEI MOACȘA-JUDEȚUL COVASNA
Capitolul I**

I.1. Introducere

Art. 1. Prezenta hotărâre are ca obiect stabilirea statutului comunei Moacșa, județul Covasna, din România, în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, respectiv Ordonanța Guvernului nr. 53/2002 privind Statutul-cadru al unității administrativ-teritoriale.

Unitatea administrativ-teritorială căreia i se aplică prevederile prezentului statut este comuna Moacșa, județul Covasna. În ierarhizarea localităților stabilit potrivit prevederilor Legii nr. 351/2001 privind aprobarea planului de amenajare a teritoriului național, cu modificările și completările ulterioare, comuna Moacșa se încadrează la rangul IV.

Satul de reședință s-a format prin contopirea și dezvoltarea a două localități și anume satul Moacșa și satul Eresteghin.

Satele componente ale comunei Moacșa sunt: satul Moacșa și satul Pădureni.

Satul aparținător își păstrează caracterul preponderent rural. Acestuia i se aplică reglementările legale în vigoare specifice mediului rural. Localitatea aparținătoare este parte integrantă a comunei.

I.2. Conceptul și importanța Statutului

Art. 2. Statutul comunei Moacșa reprezintă sistemul unitar de informații, realități, norme și structuri care din punct de vedere geografic, istoric, economic, social, cultural, urbanistic, demografic și al deschiderii spre colaborare și universalitate definește nota identității și autonomiei localității.

Prin Statut se fac toate precizările care privesc configurația complexă și completă a comunei ca persoană juridică și cuprinde date și elemente specifice, care au rolul de a individualiza unitatea administrativ –teritorială în raport cu alte unități similare, privitoare la: întinderea teritoriului administrativ, delimitarea teritorială a unității administrativ- teritoriale, satele aparținătoare, amplasarea acestora, distanța dintre satele aparținătoare și localitățile

componente; determinarea colectivității asupra căreia se exercită autoritatea consiliului local și a primarului, populația unității administrativ-teritoriale, localitatea de reședință, autoritățile administrației publice locale, sediul acestora; căile de comunicație existente și categoria acestora; date privitoare la principalele instituții din domeniul educației, culturii, sănătății, asistenței sociale, etc.

Capitolul II

II.1. Scurt istoric al comunei Moacșa

Art. 3. Prima atestare documentară datează din anul 1332, însă descoperirile arheologice dovedesc existența omului aici mult înainte astfel, în anul 1961, cu ocazia unui sondaj arheologic făcut în locul numit „Maksahát” s-a identificat o așezare de tip Cucuteni-Ariușd și vestigii din sec. XI – XII, iar pe „Hotarul Moacșa” s-a descoperit o cetate dacică. Pe malul drept al pârâului Pădureni, s-a descoperit o așezare cu două nivele de tip Precucuteni, Cucuteni-Ariușd ce conținea o locuință dreptunghiulară, fragmente de ceramică și obiecte de uz casnic. La „Drumul cerei” s-a găsit o monedă republicană romană, de argint a familiei Rubria, iar în „hotarul Veresmart”, între pâraiele Ciobot și Năsaș se găsesc urmele unei așezări din epoca romană. Aici s-au găsit întâmplător substrucții de clădire de piatră, fragmente de țiglă și de ceramică romană provincială. La capătul vestic al satului, pe un loc amenajat ce poartă denumirea de „Mégely”, a fost descoperită o așezare neolitică atribuită unei faze timpurii a culturii Ariușd-Cucuteni, suprapusă de o locuire dacică.¹

II.2. Satul Moacșa

Art. 4. Prima atestare documentară despre localitatea Moacșa este datată din anul 1332. Localitatea în registrul de dijme papale apare din anul 1332 sub denumirea MOYA, iar după acest an, sub denumirea de MOXA. Însă, istoria localității are o origină mai antică, datorită

¹https://ro.wikipedia.org/wiki/Moac%C8%99a,_Covasna

dezvăluirilor rămășițelor unei așezări neolitice la locul numit Lencséskút. Prin alte săpături efectuate, au fost găsite și urme ale unei așezări romane din secolele II-III.

În anul 1567, tot prin dijme papale localitatea este evidențiată cu 34 de gospodării.

Biserica fortificată reformată datează din secolul al XIII-lea, care la sfârșitul secolului al XV-lea a fost reconstruită în stil gotic. Biserica parohială reformată a fost înconjurată de o curtină a cărei valoare militară pare a fi sugerată de turnul de poartă din sud-est (cu contraforturi exterioare de colț, dar ambalat de restaurări) și un segment mai înalt de curtină, atașat spre vest de același turn. Traseul său se continuă la sol, până spre vest.

În anul 1893 biserica a fost demolată și înlocuită cu una nouă între 1894 și 1900. Astfel, doar clopotul medieval ne amintește de caracterul cetății în vecinătatea căroră se pot vedea și mici urme ale fostului zid al cetății. Pe clopot, realizat în anul 1531, se vede inscripția ”Soli Deo gloria” adică ”Slavă lui Dumnezeu”, care este împodobit cu monede înfățișând capete umane.

În anul 1892, József Huszka a realizat o copie acuarelă colorată despre zidul vechi al bisericii care a fost decorat cu o frescă care ilustrează legenda Sfântului Ladislau și care astăzi se află la Muzeul Etnografic Maghiar din Budapesta. Biserica veche a fost, de asemenea, decorată cu un tavan casetat, realizat în anul 1766 și a fost donat către Muzeul de Arte Aplicate din Budapesta unde este expozitionat pentru cei interesați.²

Un alt eveniment deosebit în istoria localității este ținerea adunărilor generale ”Trei Scaune” între anii 1630-1793. În total, au fost ținute 31 de adunări. Una din cele mai importante adunare a avut loc în anul 1660, cu ocazia revoltării împotriva principelui Barcsay Ákos datorită șantajelor și abuzurilor de drept.³

²<https://hu.wikipedia.org/wiki/Maksa>

³<https://mek.oszk.hu/04800/04804/html/142.html>

II.3. Trupul sătesc Eresteghin

Art. 5. Prima atestare scrisă a localității apare în anul 1567 în registrul de dijme papale sub denumirea EREZTHEWEN cu 12 gospodării.

Aici se află monumentul funerar a lui Gábor Áron, ridicat în anul 1892, după planul lui Gyárfás Gyózó.⁴

II.4. Satul Pădureni

Art. 6. Această localitate a fost atestată prima oară în anul 1332, tot în registrul dijmei papale sub denumirea BESENCZED, BESENDZD, însă teritoriul localității a fost locuit din timpuri străvechi.

Localitatea se mândrește cu un monument istoric: Biserica reformată. Patronul vechii biserici catolice, construită în secolul XIII, era Sfântul Martin. Biserica a fost reconstruită în stil gotic în secolul al XV-lea. Tencuiala pereților laterali ascundea culorile vii ale unor picturi murale vechi cu scene din legenda Sfântului Ladislau și cu Sfântul Ștefan. Ele au fost distruse în anul 1887, atunci când a fost reconstruită biserica în forma sa actuală.

Art. 7. Prin H.G. nr. 64/2006 s-a aprobat stema comunei Moacșa, care se compune: dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, tăiat. În partea superioară, în câmp albastru, deasupra unui deal verde cu trei coline, se află două săbii argintii, cu mânerul și garda de aur, încrucișate; în dreapta se află un soare de aur, iar în stânga, o semilună de argint, ambele figurate. În partea inferioară, în câmp de argint, se află un pește negru, orientat spre dreapta. Scutul este trimbrat de o coroană murală de argint cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate:

- Săbiile amintesc de trecutul istoric al localității.
- Colinele reprezintă cadrul natural în care este situată localitatea.
- Soarele și luna sunt simboluri secuiești.

⁴Plan Urbanistic General al comunei Moacșa, 2005

- Peștele face trimitere la zona turistică de interes microregional – Lacul de acumulare Pădureni.
- Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.

II.5. Așezarea geografică și structura administrativ-teritorială

Art. 8. Comuna Moacșa aparține microregiunii Târgu Secuiesc și este situată la distanță de cca. 20 km de Municipiul Târgu Secuiesc- la vest la 14 km de Municipiul Sfântu Gheorghe, și se încadrează în aria de localități care se înșiră dealungul axei umanizate care leagă cele două municipii ale județului: Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc.

Localitatea Moacșa este situată în zona centrală a județului Covasna, pe cursul văii Pădureni, la capătul sudic al Munților Bodoc, la o altitudine de 547 m, pe DN11, Brașov – Târgu Secuiesc – Bacău.

Comuna este străbătută de linia de cale ferată Sfântu Gheorghe-Brețcu, dispune de o stație de cale ferată la o distanță de 2 km de localitatea Moacșa, o parte din transportul de persoane fiind deservit de calea ferată, precum și de transportul cu microbuze și autobuze existente din centrul microregional Sfântu Gheorghe și care transportă forța de muncă între unitățile de industrie ușoară și comunele din aria de influență a municipiului.

Comuna Moacșa se învecinează cu următoarele comune:

-la nord- comuna Dalnic;

-la est- Comuna Dalnic și comuna Boroșneu Mare;

-la sud- comuna Reci;

-la vest- comuna Ghidfalău;

Teritoriul administrativ al comunei se situează la interferența dintre trei unități geografice: Depresiunea Târgu Secuiesc, Depresiunea Câmpul Frumos și Munții Bodoc.

Comuna se situează pe terasa și versământul terasei Râului Negru, pe perimetrul sudic al Munții Bodoc.

Pârâul Kúpüs, afluentul al pârâului Besenyő, delimitează două localități. La est de pârâul amintit dealungul DN 11, zona are o suprafață relativ orizontală sau reprezentând pante reduse, uniformă spre albia pârâului Kúpüs, respectiv spre pârâul Besenyő.

Datorită faptului că apele curgătoare de pe teritoriul comunei sunt cursuri de apă de rang inferior, în comună nu există post hidrometric pe cursuri de apă, dar se efectuează măsurători de debit, datorită existenței barajului și a lacului de acumulare Pădureni. În localitatea Moacșa există o stație de pompare a apei, administrată de A.I.F Covasna, situată în aval de barajul de acumulare de la Pădureni.

Altitudinea acestei zone este cuprinsă între 540-550 m.

La actualul perimetru construit al comunei nu s-au întâlnit terenuri degradate care ar putea periclita stabilitatea construcțiilor.

Datorită stratului argilos de la suprafața (slab impermeabil) și a lipsei de scurgere suficientă a apelor de precipitație apar des în subsoluri ape de infiltrații.

Poziția geografică a comunei reflectă o varietate morfologică deosebită: de la zona munților până la zona de șes și albiile majore cu relief de luncă toate formele de relief se regăsesc în teritoriul administrativ.

Vegetația, determinată de relief, litologie și climă este una variată, având multe elemente care disting zona comunei Moacșa. Fiind situată la contactul între trei elemente de relief majore din județul Covasna, întâlnim o vegetație variată, care reprezintă toate cele trei zone geografice.

În zona de șes întâlnim în majoritate covârșitoare vegetație antropizată, câmpiile primare fiind transformate în terenuri agricole. Terenurile forestiere și de pășune reprezintă tipul de vegetație dominantă în comună. Fagul domină etajul vegetațional al pădurilor, la altitudinile de peste 700-800 m, în nord-vestul teritoriului administrativ întâlnim păduri de amestec fag rășinoase. În zona culmii Pivnițele Mari întâlnim o vegetație de stepă montană formată pe colinele din zona submontană a munților Bodoc. Animalele caracteristice ale acestei zone montane sunt: cerbul carpatin, ursul, vulpea, lupul, vulturul de pădure, șoimul, etc.⁵

⁵ Strategia de dezvoltare pe durată medie și lungă a comunei Moacșa 2008-2020

II.6. Rețeaua hidrografică

Art. 9. Regimul hidrografic influențat de condițiile fizico-geografice este echilibrat, de tip carpatic. Acest regim se caracterizează printr-o alimentare pluvială intensă a pâraielor și debite relativ constante tot timpul anului.

El înregistrează un maxim primăvara la topirea zăpezilor și la începutul verii când precipitațiile sunt mai abundente și un minim iarna, când aprovizionarea cu apă se face din pânza freatică.

Suprafața menționată aparține bazinului hidrografic al Râului Negru, afluent de ordin I al Oltului. Râul Negru este axul hidrografic principal al Depresiunii Târgu Secuiesc; acesta a stabilit, începând cu Pleistocenul superior, un nivel de bază comun pentru rețeaua de afluenți, dirijând și activitatea morfologică. Cursul Râului Negru se află la o distanță de 1 km față de limita sudică a teritoriului studiat.

De pe teritoriul comunei Moacșa, Râul Negru primește doi afluenți importanți care drează zona sudică a Munților Bodoc: Dalnic și Pădureni. Acestea au regim de scurgere permanent, alimentare pluvio-nivală cu un mic aport freatic, debite mici (valori estimate de 0,3-0,5 m³/s). Tipul de regim hidrologic este carpatic transilvan, cu debitele cele mai ridicate în aprilie. Debitele reduse sunt consecința izolării bazinului superior al Oltului față de circulația generală a atmosferei, implicit a unei cantități mai reduse de precipitații, raportat la altitudine. Viiturile se formează când ploile de primăvară se suprapun cu topirea zăpezilor sau în cazul producerii unor averse în timpul verii când cad cantități mari de apă.

Caracteristică pentru organismele hidrice de pe teritoriul amintit este pierderea de apă cauzată de infiltrarea masivă în sedimentele ce compun luncile.

Cel mai important lac a fost realizat prin bararea cursului pârâului Pădureni în dreptul localității omonime. Acesta are suprafața de 48 ha, înălțimea barajului de 6 m, iar adâncimea medie a cuvetei de 3-4 m.

Din punct de vedere hidrogeologic se disting următoarele situații:

- nivel piezometric la peste 10 m adâncime, caracterizează culmile și versanții montani, precum și podurile de terasă și glacisurile ce fac racordul între munte și depresiune.
- nivel piezometric aflat la 1,4-2 m adâncime, caracteristic pentru sectoare din luncile pâraielor Ciobot, Dalnic și Pădureni.
- nivel piezometric aflat la 0,5-1,4 m, caracterizează porțiuni din sectorul inferior al Pădurenilor și partea terminală a afluentului său, Chiupiș.

II.7. Clima

Art. 10. Clima este continental-moderat cu veri relativ bogate în precipitații și ierni friguroase. Circulația generală a atmosferei este caracterizată prin frecvența mare a curenților de aer temperat-oceanic dinspre vest(mai ales în sezonul cald) și de pătrunderi frecvente de aer temperat-continental dinspre est(mai ales în sezonul rece).

Temperatura medie anuală a aerului este de 7C, media lunii cele mai calde este de +22-+34C(iulie), iar a lunii cele mai reci sub -6-11C(ianuarie).

Rețeaua hidrografică a comunei este formată din Râul Negru, principalul colector din zona care primește ca afluent pe dreapta pâ râului Dalnic, iar partea vestică a localității Moacșa este străbătută de pâ râul Pădureni.⁶

II.8. Populația, structura etnică și religioasă

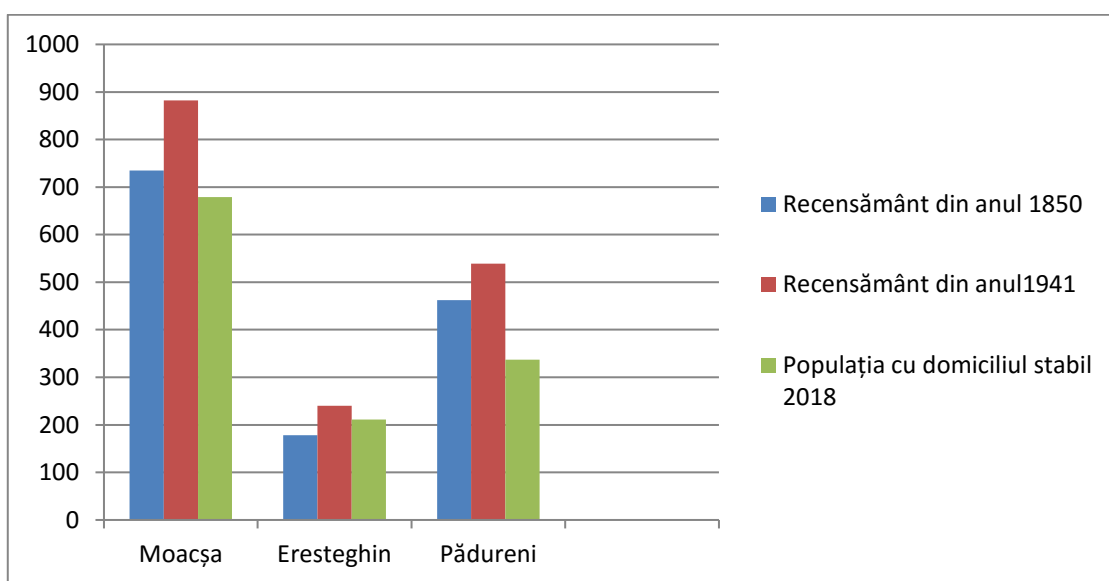
Art. 11.⁷ Deținem informații despre populația comunei Moacșa încă din secolul al XIX-lea, mai exact din anul 1850. În acest an localitatea Moacșaa fost evidențiat cu 735 locuitori stabil, trupul sătesc Eresteghin cu 178 persoane, iar localitatea Pădureni cu 462 locuitori, în total 1.375 persoane.

⁶ Plan Urbanistic General al comunei Moacșa, 2005

⁷ Strategia de dezvoltare pe durată medie și lungă a comunei Moacșa 2008-2020

Recensământul anului 1941 arată o creștere demografică semnificativă, astfel locuitorii localității Moacșa a ajuns la 882, locuitorii din Eresteghin la numărul de 240, iar numărul de locuitori al satului Pădureni s-a mărit cu 77 de persoane, în total 539, în total 1.661 persoane.⁸

Conform datelor statistice deținute de Direcția Județeană de Statistică Covasna, populația comunei s-a scăzut vizibil. Locuitorii comunei în total au fost 1.227 de persoane, din care 679 persoane au domiciliul în Moacșa, 211 persoane în Eresteghin și 337 persoane la Pădureni.

Din diagrama se evidențiază mai clar scăderea populației din ultimele decenii.

Scăderea populației din această perioadă are la bază trei cauze importante și anume:

- **migrația internațională**, care a condus la o scădere constantă a populației. Datorită declinului în viața economică și a dreptului de liberă circulație, o parte din locuitorii au o dorința la un trai de nivel occidentală;
- **planificarea familiei**, prin diversele lui forme, a determinat reducerea constantă a numărului anual de nașteri. Datorită modernizării, femeile de astăzi au dorința de a crea o carieră profesională, de a se educa și de a-și avea o educație la nivel superior. Aceste motive datorează faptului, că femeile de astăzi nasc în vârstă mai înaintată, un număr mai mic de copii decât femeile din decenii anterioare;

⁸ idem

- **îmbătrânirea populației și mortalitatea ridicată.** Îmbătrânirea populației sau îmbătrânirea demografică reprezintă scăderea numărului de cetățeni tineri și creșterea numărului de cetățeni de vârstă a treia (cei care au o vârstă de peste 60 sau 65 de ani).

Potrivit recensământului din anul 2011 din populația totală de 1201 de persoane din care:

- 1123-persoane de etnie maghiară, adică 93,51%;
- 27 persoane de etnie română, adică 2,25%;
- 37 persoană rromi, adică 3,08%;
- pentru 1,17% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută;

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt :

- reformați (89,01%): 1069 de persoane;
- romano-catolici (6,08%): 73 de persoane;
- ortodocși (2%): 27 de persoane;
- unitară : 6 persoane;
- pentru 1,17% din populație, nu este cunoscută apartenența religioasă.

II.9. Agricultură

Art. 12. Pe categorii de folosință, suprafața teritoriului administrativ al comunei Moacșa se împarte în următoarele categorii de terenuri:

- Terenuri agricole: 1747 ha.
- Fânețe : 128,87 ha.
- Pășune: 605,23 ha.
- Livadă: 7 ha.
- Pădure: 900 ha.

Documentele care atestă suprafața cuprinsă în prezentul statut sunt: pentru Comuna Moacșa, Ordinul Prefectului județului Covasna, iar pentru ceilalți deținători extrase de carte

funciară, titluri de proprietate și procese verbale de punere în posesie, suprafețele evidențiate în acestea regăsindu-se în registrul agricol al comunei Moacșa.

Condițiile geografice și climaterice deosebit de favorabile ale zonei au determinat locuitorii să participe la o serie de activități predominant agricole cum ar fi: cultivarea plantelor, creșterea animalelor.

Agricultura este considerată principala ramură economică a comunei și concentrează o importantă parte a forței de muncă. Producția agricolă reprezintă nu numai un suport important pentru asigurarea existenței populației rurale care participă la realizarea ei, ci și o bază a diversificării ocupaționale rurale. Existența unor cantități mai mari de produse agricole potențial disponibile pentru prelucrare, crește capacitatea comunei pentru inițierea și dezvoltarea unor afaceri vizând prelucrarea acestor materii prime.

Produse agricole caracteristic regiunii noastre sunt:

- Cartoful este produs agricol principal care sunt cultivate estimativ pe 400 ha. Producție medie este între 25.000-40.000 kg/ha.
- Pe circa 110 ha sunt cultivate sfeclă de zahăr. În această zonă, producția medie a sfeclei de zahăr este 35.000-55.000 kg/ha.
- Grâul este cultivat estimativ pe 700 ha. Producție medie a grâului este între 3.500-6.500 kg/ha.
- Un alt produs caracteristic zonei este porumbul. Pe teritoriul comunei Moacșa sunt cultivate porumb pe 115 ha, a cărei producție medie este între 5.000-8.000 kg/ha.

II.10. Suprafața pajiștilor

Art. 13. După transpunerea parcelarului și a subparcelarului pe planurile de bază s-a trecut la determinarea suprafețelor. Suprafețele au fost obținute în urma prelucrării informatice a măsurătorilor, cu ajutorul programelor specializate. Suprafața definitivă a pajiștilor a rezultat

prin însumarea suprafețelor unităților amenajistice (parcelor descriptive) și este de 734,10 ha.

9

Trup pajiște	Pășuni (ha)	Fânețe (ha)	Valorificare mixtă (pășune, fâneță) (ha)	Fără scopuri productive (ha)	Total suprafață (ha)	Din care la consiliul local
Ticoș	149,16	24,94	98,85	75,25	174,10	37,65
Ciobot	281,92	23,39	286,69	18,62	305,31	4,18
Cireșu	79,51	29,69	98,61	10,59	109,20	-
Fântâna Mică	-	4,42	4,42	-	4,42	-
Moacșa	-	1,97	1,97	-	1,97	-
Pivnițele Mari	94,64	-	94,64	-	94,64	18,70
Eresteghin	-	2,76	2,76	-	2,76	-
Depso	-	41,70	41,70	-	41,70	8,33
Total	605,23	128,87	629,64	104,46	734,10	68,86

Capitolul III

III.1. Educație

III.1.1. Învățământ preșcolar

Art. 14. La nivel comunei Moacșa învățământul preșcolar funcționează în două unități cu program normal: grădinița ”Teleki Zsigmond” la Moacșa și o grădiniță la Pădureni. Fiecare dintre grădinițele dispune de toate utilitățile necesare pentru desfășurarea procesului educațional în condiții optime.

⁹⁹ Amenajament pastoral al comunei Moacșa, 2019

III.1.2. Învățământ primar și gimnazial

Învățământul primar și gimnazial funcționează în cadrul Școlii Gimnaziale ”Orbán Balázs”.

III.2. Asistența socială

Art. 15. Rolul serviciului de asistență socială este de a identifica și de a soluționa problemele sociale ale comunității locale în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie. La nivelul Consiliului local funcționează serviciul de asistență socială prin reorganizarea compartimentelor autoritate tutelară și asistență socială din cadrul aparatului propriu și convenție de parteneriat încheiat între Comuna Moacșa și Fundația Creștină „Diakonia,, din municipiul Sfântu Gheorghe în vederea realizării în comună al serviciului de îngrijire la domiciliu a bolnavilor și vârstnicilor.

III.3. Căminele culturale

Art. 16. Atât satul Moacșa, cât și satul Pădureni au câte un cămin cultural renovat și adecvat pentru:

- festivități organizate la deschiderea și la sfârșitul anului școlar, respectiv cu alte ocazii organizate în perioade ivite în cursul anului școlar;
- sărbătorirea Zilei internaționale a femeii;
- târg de toamnă;
- sărbătorirea Crăciunului;
- baluri;
- diverse evenimente religioase organizate de către liga femeilor din comună;
- închirierea căminului cultural pentru cercul de teatru oaspete;
- organizarea sărbătoririi Zilei Persoanelor vârstnice;

Consiliul local al comunei Moacșa folosește toate posibilitățile de a participa la proiectele naționale și județene care servesc dezvoltarea locală. Astfel, prin ”Programul județean pentru

reabilitarea și modernizarea căminelor culturale din mediul rural” în perioada 2017-2020, s-a renovat căminul cultural din Pădureni.

III.4. Bibliotecă

Art. 17. Biblioteca comunală se află în satul Moacăș. Consiliul Local al Comunei Moacăș prin aplicarea la programul Biblionet a realizat diversificarea gamei de servicii oferite de bibliotecă prin modernizarea bibliotecii cu calculatoare și echipamente IT, facilitând astfel accesul public la informații.

III.5. Activități în domeniul ocrotirii sănătății

Art. 18. În cadrul comunei nu există spital, în schimb există cabinet medical uman și cabinet medical veterinar.

Cabinetul medical uman s-a modernizat în cadrul Programului județean pentru reabilitarea și modernizarea imobilelor cu destinație de cabinete medicale din mediul rural, respectiv a spitalelor din mediul urban, în perioada 2017-2020 prin Proiectul reabilitare cabinet medical uman Moacăș, proiect finanțat în comun cu Consiliul Județean Covasna.

Capitolul IV

IV.1. Turism

Art. 19. Comuna Moacăș este una din destinațiile turistice preferate a regiunii, și nu numai. Istoricul turismului în zonă a debutat după schimbarea de regim, când prezența turiștilor de peste hotare a dobândit caracter de masă. Forța de atracție a localităților izvorăște din caracterul lor autentic, turiștii din străinătate caută aici tocmai ceea ce este pe cale de dispariție din comunitățile lor, sau lipsește cu desăvârșire. În această perioadă a apărut și comuna Moacăș pe harta turistică națională, ca fiind o comună cu tradiție în turismul rural, motiv pentru care cetățeni aproape din toate colțurile lumii dețin teren, ori casă de vacanță pe teritoriul administrativ al comunei. Autoritățile și localnicii văd un potențial mare în primul rând în conservarea mediului rural al zonei, al tradițiilor, al valorilor religioase și a culturii populare

originale. Datele indică din ce în ce mai mult, că dezvoltarea turistică a regiunii poate avea succes numai dacă presupune eforturi susținute atât din partea conducătorilor, cât și a locuitorilor comunei.

IV.2. Atracții turistice locale

IV.2.1. Lacul de acumulare Pădureni

Art. 20. Lacul de acumulare Pădureni constituie unul dintre cel mai căutat punct turistic din județul Covasna, fiind cel mai mare lac de acumulare din județul Covasna, cu o lungime de 2 km. Lacul de acumulare a fost creat în anul 1980, prin diguirea apei pâraielui din Munții Bodoc. Este locul ideal pentru recreere, este vizitat de turiști atât din țară cât și din străinătate.

Lacul și zona constituie un loc ideal pentru iubitorii naturii, oferind posibilități pentru drumeții, plajă, culegerea ciupercilor și diferitelor activități de agrement. Zona oferă peisaje extraordinare, aer curat și variante de agrement care merită încercate. Pescuitul sportiv pe lacul de acumulare Pădureni se face pe baza de abonament (Permis de pescuit). Este o zonă turistică care oferă posibilități pentru: investițiile de interes național în turism realizate în zona publică sau privată, care vizează construcția, reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea de infrastructurii și a zonei de agrement turistic, obținând o creștere semnificativă a circulației turistice; a investiției în agroturism; în realizarea unor complexe turistice; amenajarea zonei de agrement, sport și tineret, organizare tabere pentru copii.

IV.2.2. Pivnițele Mari

Art. 21. Pe lângă dealul de la Eresteghin, sat atașat de Moacșa, în est de șosea, se află mormântul turnătorului de tun, Gábor Áron. La nord-vest de mormânt se află dealul Pivnițele Mari, numele acestuia, probabil provenit de la mormintele din piatră descoperite deja în urmă cu zeci de ani, din epoca de bronz.

Potrivit descrierii lui Orbán Balázs, scriitor, etnograf, istoric și om politic secu, pe dealul Pivnițele Mari a trăit un uriaș, care în câțiva pași ajungea la castelul Bálványos din Turia sau la castelul din Boroșneu. Odată cu stabilirea populației în zonă, uriașul a fost nevoit să

părăsească locul, conștiizând că acest teritoriu a fost destinat oamenilor. Înainte de a pleca, a construit o pivniță gigantică sub deal, ca să-și ascundă comorile pe care nu le putea lua cu el. Crezând în legendă, locuitorii din zonă au făcut săpături mult timp în căutarea comorilor.

Astăzi, pe dealul Pivnițele Mari se organizează ”Galopiada Secuiască”, eveniment sportiv premergător Galopiadei Naționale din Ungaria.

IV.2.3. Mormântul lui Gábor Áron

Art. 22. Gábor Áron, născut la data de 27 noiembrie 1814 la Brețcu și decedat la data de 2 iulie 1849 în Chichiș, a fost ofițer de artilerie din al Doilea Regiment Secuiesc de Infanterie, trecut de partea Revoluției Maghiare, erou al Revoluției Maghiare din 1848-1849. Gábor Áron a devenit unul dintre conducătorii forțelor revoluționare din Transilvania în timpul Revoluției. A dobândit faimă și notorietate producând tunuri și praf de pușcă pentru forțele revoluționare maghiare din Transilvania și conducând rezistența din comitatul Trei Scaune. A căzut pe câmpul de luptă în iulie 1849 și a fost înmormântat în grupul sătesc Eresteghin.

IV.2.4. Conacul Benke

Art. 23. Conacul Benke este o locație care imbină confortul unui hotel de lux cu flexibilitatea caracteristică pensiunilor, oferind spații comune și cazare în camere elegante, restaurante și locuri de luat masă exclusiviste pentru cine romantice sau de afaceri, săli de ședințe și conferințe pentru business, team buildinguri, evenimente corporate, lansări, o locație ideală pentru relaxare și petrecere a timpului liber în zona de spa & wellness.

Pensiunea este amenajată într-o clădire construită în stil clasicist la începutul secolului XIX, și mai în multe anexe a acesteia. Conacul Benke este o clădire ridicată probabil în jurul cumpenei dintre secolele XIX. și XX., foarte probabil prin modificarea unei structuri existente anterior. Corpul inițial al conacului este construit după un plan dreptunghiular cu două travee longitudinale. Fațada sudică este segmentată cu un pridvor cu timpan ieșit în fața intrării principale, a cărei intrare constă dintr-o impunătoare scară de blocuri de piatră sculptată. Cornisa și ancadramentele ferestrelor fațadei principale simetrice sunt marcate cu ornamente

din tencuială bogat profilată – caracteristica locuințelor nobiliare secuiești de la începutul secolului trecut.

Capitolul V

V.1. Autoritățile administrației publice locale

V.1.1. Generalități

Art. 24. Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comune sunt: Consiliile locale, ca autorități deliberative și primarii ca autorități executive. Consiliile locale și primarii se aleg în condițiile prevăzute de legea privind alegerile locale.

Comuna Moacșa este unitate administrativ-teritorială cu personalitate juridică de drept public din județul Covasna, România, formată din satele: Moacșa și Pădureni, ai căror locuitori formează o comunitate umană, unitară care are ca scop fundamental al vieții și activității sale înfăptuirea binelui comun și fericirea tuturor membrilor săi.

Comunitatea și autoritățile sale reprezentative asigură condiții optime ca fiecare dintre statele care o compun să-și păstreze și să-și promoveze identitatea exprimată prin valorile, obiceiurile și tradițiile proprii în condițiile stabilite de legile țării, de prezentul statut și de celelalte acte de autoritate locală.

Comuna Moacșa este localitatea comună a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenența politică, de avere, de origine socială, de locul nașterii sau de satul în care locuiesc. Pe teritoriul comunei își poate stabili domiciliul sau reședința orice persoană sau familie care îndeplinește condițiile prevăzute de Constituția României și de legile țării.

Limitele teritoriului administrativ al comunei Moacșa sunt cele stabilite prin legile țării iar modificarea lor nu se poate realiza decât dacă este aprobată prin referendum local organizat în condițiile legii.

Raporturile dintre autoritățile administrației publice ale comunei Moacșa și autoritățile de nivel județean sau central se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării

competențelor, legalității, responsabilității, solidarității și cooperării, în condițiile și în limitele stabilite de legislația în materie și de normele Uniunii Europene.

Primarul și consilierii locali se aleg prin votul liber exprimat, egal, direct și secret al cetățenilor care au domiciliul stabil în comună, din rândul cetățenilor care îndeplinesc condițiile prevăzute de Constituție și de legile în vigoare.

Activitățile administrației publice locale din comuna Moacșa, funcționează în localul Primăriei, în satul Moacșa sub nr. administrativ 354.

V.1.2. Consiliul Local al comunei Moacșa

Art. 25. Ca urmare alegerilor autorităților administrației publice locale din anul 2016, Consiliul Local al Comunei Moacșa s-a constituit cu 9 consilieri locali, numărul acestora fiind stabilit în funcție de numărul locuitorilor comunei, cu următoarea structură politică: 5 consilieri locali din Uniunea Democrată Maghiară din România; 3 consilieri locali din Partidul Popular Maghiar din Transilvania și 1 consilier local independent.

Consiliul Local are inițiativa și hotărăște în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice, locale sau centrale.

Consiliul Local are următoarele atribuții principale:

- aprobă statutul comunei, precum și regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local;
- alege viceprimarul/viceprimarii, din rândul consilierilor locali, la propunerea primarului sau a consilierilor locali;
- aprobă la propunerea primarului, înființarea, organizarea și statul de funcții ale aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor publice de interes local, reorganizarea și statul de funcții ale regiilor autonome de interes local, precum și înființarea, reorganizarea sau desființarea de societăți de interes local și statul de funcții al acestora;

- exercită, în numele unității administrativ-teritoriale, toate drepturile și obligațiile corespunzătoare participațiilor deținute la societăți sau regii autonome;
- hotărăște înființarea sau reorganizarea de instituții, servicii publice, societăți și regii autonome;
- aprobă, la propunerea primarului, bugetul unității administrativ-teritoriale, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar;
- aprobă, la propunerea primarului, contractarea și/sau garantarea împrumuturilor, precum și contractarea de datorie publică locală prin emisiuni de titluri de valoare, în numele unității administrativ-teritoriale;
- stabilește și aprobă impozitele și taxele locale, în condițiile legii;
- aprobă, la propunerea primarului, documentațiile tehnico- economice pentru lucrările de investiții de interes local;
- aprobă strategiile privind dezvoltarea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;
- asigură un mediu favorabil înființării și/sau dezvoltării afacerilor, inclusiv prin valorificarea patrimoniului existent, precum și prin realizarea de noi investiții care să contribuie la îndeplinirea programelor de dezvoltare economică regională și locală;
- asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare implementării și conformării cu prevederile angajamentelor asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.
- hotărăște darea în administrare, concesionarea, închirierea sau darea în folosință gratuită a bunurilor proprietate publică a comunei, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;

- hotărăște vânzarea, darea în administrare, concesiunea, darea în folosință gratuită sau închirierea bunurilor proprietate privată a comunei, în condițiile legii;
- avizează sau aprobă, în condițiile legii, documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism ale localităților;
- atribuie sau schimbă, în condițiile legii, denumiri de străzi, de piețe și de orice alte obiective de interes public local;
- consiliul local asigură, potrivit competenței sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind:
 - a) educația;
 - b) serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială;
 - c) sănătatea;
 - d) cultura;
 - e) tineretul;
 - f) sportul;
 - g) ordinea publică;
 - h) situațiile de urgență;
 - i) protecția și refacerea mediului;
 - j) conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale;
 - k) dezvoltarea urbană;
 - l) evidența persoanelor;
 - m) podurile și drumurile publice;
 - n) serviciile comunitare de utilități publice de interes local;
 - o) serviciile de urgență de tip salvamont, salvamar și de prim ajutor;
 - p) activitățile de administrație social-comunitară;

q) locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa;

r) punerea în valoare, în interesul colectivității locale, a resurselor naturale de pe raza unității administrativ-teritoriale;

s) alte servicii publice de interes local stabilite prin lege.

- sprijină, în condițiile legii, activitatea cultelor religioase;
- aprobă construirea locuințelor sociale, criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale și a utilităților locative aflate în proprietatea sau în administrarea sa.

- hotărăște în condițiile legii și în baza unui Regulament local, cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local, aprobat prin adoptat de către organul deliberativ;

- hotărăște, în condițiile legii, înfrățirea comunei, orașului sau municipiului cu unități administrativ-teritoriale din alte țări;

- hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu alte unități administrativ-teritoriale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților administrației publice locale, în vederea promovării unor interese comune.

Modul de organizare și funcționare al Consiliului local Moacșa se stabilește prin Regulamentul de organizare și funcționare aprobat prin hotărârea acestuia.

V.1.3. Primarul

Art. 26. Primarul comunei Moacșa, ca autoritate executivă, este ales prin vot democratic de către populația comunei, reprezentând comuna în relația cu alte autorități publice, cu persoane fizice și juridice comunele înfrățite, precum și în justiție.

Primarul îndeplinește următoarele atribuții specifice:

- îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară și asigură funcționarea serviciilor publice locale de profil;

- îndeplinește atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor, referendumului și a recensământului;
- prezintă consiliului local, în primul trimestru al anului, un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale, care se publică pe pagina de internet a unității administrativ-teritoriale în condițiile legii;
- participă la ședințele consiliului local și dispune măsurile necesare pentru pregătirea și desfășurarea în bune condiții a acestora;
- prezintă, la solicitarea consiliului local, alte rapoarte și informări;
- elaborează, în urma consultărilor publice, proiectele de strategii privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale, le publică pe site-ul unității administrativ-teritoriale și le supune aprobării consiliului local.
- exercită funcția de ordonator principal de credite;
- întocmește proiectul bugetului unității administrativ-teritoriale și contul de încheiere a exercițiului bugetar și le supune spre aprobare consiliului local, în condițiile și la termenele prevăzute de lege;
- prezintă consiliului local informări periodice privind execuția bugetară, în condițiile legii;
- inițiază, în condițiile legii, negocieri pentru contractarea de împrumuturi și emiterea de titluri de valoare în numele unității administrativ-teritoriale;
- coordonează realizarea serviciilor publice de interes local, prin intermediul aparatului de specialitate sau prin intermediul organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;
- ia măsuri pentru prevenirea și, după caz, gestionarea situațiilor de urgență;
- numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru

personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes local;

Primarul îndeplinește și alte atribuții prevăzute de lege sau de alte acte normative, precum și însărcinările date de Consiliul local.

Primarul comunei Moacșa exercită pe lângă competențele sale de autoritate executivă, atribuțiile sociale, culturale, educaționale, economice și administrative, urmărind armonizarea relațiilor interinstituționale și interumane și garantând pacea socială la nivelul comunității.

Art. 27. Actele autorităților publice locale, cum ar fi hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, care se emit în exercitarea atribuțiilor, competențelor și responsabilităților pe care le au la nivelul unității administrativ-teritoriale trebuie să respecte Constituția României și legile țării.

V.2. Bunurile din patrimoniul unității administrativ-teritorial

Art. 28. Constituie patrimoniu al unității administrativ-teritoriale bunurile mobile și imobile care aparțin domeniului public al unității administrativ-teritoriale, domeniului privat al acesteia, precum și drepturile și obligațiile cu caracter patrimonial.

Conform Codului administrativ” proprietatea privată este dreptul titularului de a poseda, folosi și dispune de un bun în mod exclusiv, absolut și perpetuu, în limitele stabilite de lege.” Domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale este alcătuit din bunuri aflate în proprietatea lor și care nu fac parte din domeniul public. Asupra acestor bunuri, unitățile administrativ-teritoriale au drept de proprietate privată. Bunurile care fac parte din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale se află în circuitul civil și se supun regulilor prevăzute de Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

UAT Moacșa are obligația de a întocmi un inventar asupra bunurilor imobile aparținând domeniului privat și să actualizeze în termen de cel mult 90 de zile de la modificarea regimului juridic al bunurilor respective, de către o comisie special constituită, condusă de autoritatea

executivă ori de o altă persoană împuternicită în acest sens. Această comisie este constituită prin dispoziția primarului.

V.2.1. Proprietate privată

Art. 29. Bunurile proprietate privată a unităților administrativ-teritoriale pot fi date în administrare, concesionate, închiriate ori pot fi date în folosință gratuită, pe termen limitat, după caz, persoanelor juridice fără scop lucrativ, care desfășoară activitate de binefacere sau de utilitate publică, ori serviciilor publice.

Vânzarea bunurilor din domeniul privat se face prin licitație publică și trebuie aprobată prin hotărârea Consiliului local al comunei Moacșa.

Cele mai importante imobile aparținătoare domeniului privat:

- baza sportivă Moacșa ;
- o cabană și trei căsuțe pe malul lacului de acumulare Pădureni;
- două apartamente;
- izlaz comunal în suprafață de 27,47 ha;

V.2.2. Proprietate publică

Art. 30. Proprietatea publică este dreptul de proprietate ce aparține unității administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz ori de interes public.

Bunurile din domeniul public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, după cum urmează:

- a) nu pot fi înstrăinate; ele pot fi date numai în administrare, concesionate sau închiriate, în condițiile legii;
- b) nu pot fi supuse executării silite și asupra lor nu se pot constitui garanții reale;
- c) nu pot fi dobândite de către alte persoane prin uzucapiune sau prin efectul posesiei de bună-credință asupra bunurilor mobile.

Darea în administrare și închirierea bunurilor proprietate publică se realizează prin hotărârea consiliului local.

Concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate publică se face prin licitație publică, iar sumele încasate se fac venit la bugetele locale.

Actele juridice încheiate cu încălcarea prevederilor privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, sunt lovite de nulitate absolută.

Dreptul de proprietate publică se dobândește:

- a) pe cale naturală;
- b) prin achiziții publice efectuate în condițiile legii;
- c) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică;
- d) prin acte de donație sau legate acceptate de Guvern, de consiliul județean sau de consiliul local, după caz, dacă bunul în cauză intră în domeniul public;
- e) prin trecerea unor bunuri din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale în domeniul public al acestora, pentru cauză de utilitate publică;
- f) prin alte moduri prevăzute de lege;

Dreptul de proprietate publică încetează, dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat.

Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al unităților administrativ-teritoriale întocmește de către comisia specială constituită, condusă de primarul comunei.

Cele mai importante imobile aparținătoare domeniului public sunt următoarele: Grădinița ”Teleki Zsigmond”, clădirea școlii gimnaziale ”Orbán Balázs”; clădirea școlilor din trupul sătesc Eresteghin și din satul Pădureni; două cămine culturale; cabinet medical uman; cabinet medical veterinar; baza sportivă; teren de sport polivalent cu instalație de iluminat nocturnă; statuia Gábor Áron; drumuri comunale 9 km; străzi comunale 19 km; drumuri de exploatare 44 km.

V.3. Consultare publică

Art. 31. Locuitorii comunei vor fi consultați prin referendum asupra problemelor de interes deosebit pentru localitate. Referendumul va fi organizat în toate satele comunei. Cetățenii comunei pot fi consultați și prin adunări cetățenești organizat pe sate. Convocarea și organizarea adunărilor cetățenești se fac de către primar, la inițiativa acestuia, sau a unei treimi din numărul consilierilor în funcție.

În baza prevederilor legale privind transparența decizională în administrația publică, în comuna Moacșa sunt respectate principiile care sunt menite să confere informații și documente în ceea ce privește activitatea autorităților administrației publice locale, cum ar fi:

- informarea în prealabil, din oficiu, a persoanelor asupra problemelor de interes public care urmează să fie dezbătute de autoritățile administrației publice locale, precum și asupra proiectelor de acte normative;

- consultarea cetățenilor și a asociațiilor legal constituite, la inițiativa autorităților publice locale în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative;

- participarea activă a cetățenilor la luarea deciziilor administrative și în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative, cu respectarea următoarelor reguli:

1. ședințele și dezbaterile autorităților și instituțiilor publice sunt publice, în condițiile legii;

2. dezbaterile vor fi consemnate și făcute publice;

3. minutele acestor ședințe vor fi înregistrate, arhivate și făcute publice, în condițiile legii.

În cadrul procedurilor de elaborare a proiectelor de acte normative autoritatea administrației publice publice publică un anunț referitor la această acțiune în site-ul propriu, afișează la sediul primăriei și într-un spațiu accesibil publicului, transmite către mass-media. Autoritatea administrației publice transmite proiectele de acte normative tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informații. Anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ se aduce la cunoștința publicului cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de supunerea

spre avizare de către autoritățile publice. Anunțul cuprinde: data afișării, o notă de fundamentare, o expunere de motive, un referat de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus, un studiu de impact și/sau de fezabilitate, după caz, textul complet al proiectului actului respectiv, precum și termenul limită, locul și modalitatea în care cei interesați pot trimite în scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ.

Participarea persoanelor interesate la lucrările ședințelor publice se fac în următoarele condiții:

a) anunțul privind ședința publică se afișează la sediul autorității publice, inserat în site-ul propriu și se transmite către mass-media, cu cel puțin 3 zile înainte de desfășurare;

b) acest anunț trebuie adus la cunoștința cetățenilor și a asociațiilor legal constituite care au prezentat sugestii și propuneri în scris, cu valoare de recomandare, referitoare la unul dintre domeniile de interes public care urmează să fie abordat în ședință publică;

c) anunțul conține data, ora și locul de desfășurare a ședinței publice, precum și ordinea de zi;

Difuzarea anunțului și invitarea specială a unor persoane la ședința publică sunt în sarcina responsabilului desemnat pentru relația cu societatea civilă.

Participarea persoanelor interesate la ședințele publice se va face în limita locurilor disponibile în sala de ședințe, în ordinea de precădere dată de interesul asociațiilor legal constituite în raport cu subiectul ședinței publice, stabilită de persoana care prezidează ședința publică. Ordinea de precădere nu poate limita accesul massmediei la ședințele publice

Autoritățile publice sunt obligate să întocmească și să facă public un raport anual privind transparența decizională, care va cuprinde cel puțin următoarele elemente:

a) numărul total al recomandărilor primite;

b) numărul total al recomandărilor incluse în proiectele de acte normative și în conținutul deciziilor luate;

c) numărul participanților la ședințele publice;

- d) numărul dezbaterilor publice organizate pe marginea proiectelor de acte normative;
- e) situația cazurilor în care autoritatea publică a fost acționată în justiție pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi;
- f) evaluarea proprie a parteneriatului cu cetățenii și asociațiile legal constituite ale acestora;
- g) numărul ședințelor care nu au fost publice și motivația restricționării accesului.

Orice persoană care se consideră vătămată în drepturile sale poate face plângere potrivit dispozițiilor Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Constituie abatere disciplinară și se sancționează, potrivit legii, fapta funcționarului care, din motive contrare legii, nu permite accesul persoanelor la ședințele publice sau împiedică implicarea persoanelor interesate în procesul de elaborare a actelor normative de interes public, în condițiile prezentei legi.

V.4. Liberul acces la informațiile de interes public

Art. 32. Asigurarea de către Primăria comunei Moacșa la accesul informațiilor de interes public se face din oficiu sau la cerere, prin persoana desemnate în acest scop.

Fiecare autoritate sau instituție publică are obligația să comunice din oficiu următoarele informații de interes public:

- a) actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- b) structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice;
- c) numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice;
- d) coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet;
- e) sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil;

- f) programele și strategiile proprii;
- g) lista cuprinzând documentele de interes public;
- h) lista cuprinzând categoriile de documente produse și/sau gestionate, potrivit legii;
- i) modalitățile de contestare a deciziei autorității sau a instituției publice în situația în care persoana se considera vătămată în privința dreptului de acces la informațiile de interes public solicitate. Autoritățile și instituțiile publice au obligația să publice și să actualizeze anual un buletin informativ.

Autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris la solicitarea informațiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiția înștiințării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile. Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunica în termen de 5 zile de la primirea petițiilor. Solicitarea și obținerea informațiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condițiile tehnice necesare, și în format electronic.

Pentru informațiile solicitate verbal funcționării din cadrul compartimentelor de informare și relații publice au obligația să precizeze condițiile și formele în care are loc accesul la informațiile de interes public și pot furniza pe loc informațiile solicitate. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile pe loc, persoana este îndrumată să solicite în scris informația de interes public, urmând ca cererea să îi fie rezolvată în termenele prevăzute.

V.5. Drepturile și îndatoririle cetățenilor comunei

Art. 33. Cetățenilor comunei Moacșa sunt garantate, în condițiile legii, următoarele drepturi și libertăți fundamentale:

- a) dreptul la viață și la integritate fizică și psihică;
- b) libertatea individuală;

- c) dreptul la apărare;
- d) libera circulație;
- e) dreptul de a le fi respectată și ocrotită, de către autoritățile publice viața intimă, familială și privată;
- f) inviolabilitatea domiciliului;
- g) secretul corespondenței;
- h) libertatea conștiinței;
- i) libertatea de exprimare;
- k) dreptul la învățătură;
- l) accesul la cultură;
- m) dreptul la ocrotirea sănătății;
- n) dreptul la mediu sănătos;
- o) dreptul la vot;
- p) dreptul de a fi ales;
- r) libertatea întrunirilor;
- s) dreptul de asociere;
- s) dreptul la muncă și la protecție socială a muncii;
- t) interzicerea muncii forțate;
- ț) dreptul la grevă;
- u) dreptul la proprietate privată;
- v) libertatea economică;
- x) dreptul la moștenire;
- y) asigurarea unui nivel de trai decent;
- z) ocrotirea familiei, protecția familiei și a tinerilor; dreptul la petiționare; dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică de a solicita anularea actului și repararea pagubei.

Art. 34.C etățenii comunei Moacșa au următoarele îndatoriri fundamentale:

a) să se achite de îndatoririle fundamentale pe care le au față de țarăși față de statul român în conformitate cu prevederile Constituției României;

b) să manifeste loialitate față de comuna Moacșa și să păstreze, să sporeascăși să promoveze valorile care definesc identitatea acesteia și să-i asigure unitatea și integritatea;

c) să-și îndeplinească obligațiile asumate prin jurământ, în cazul exercitării unor funcții publice locale, cu bună credință;

d) să desfășoare o activitate utilă pentru sine, pentru familie, pentru comunitate și pentru societate în general;

e) să contribuie la cheltuielile publice prin plata taxelor și impozitelor locale;

f) să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți membri ai comunității;

g) să slujescă binele general al comunității și să nu aducă prejudicii materiale sau de imagine comunei.

Art. 36. Acordarea ”Titlului de Cetățean de Onoare” nu este condiționată de cetățenie, naționalitate, vârstă, domiciliul, sex, religie sau apartenență politică. Pentru acordarea acestui titlu se iau în considerare criteriile de relevanță în domeniul în care performează persoana respectivă, modul în care persoana reprezintă comuna, performanțele deosebite avute în anumite domenii și serviciile aduse comunității.

Art. 35. Modificarea și actualizarea prezentului Statut se fac, în condițiile legii, prin hotărâre adoptată de Consiliul Local al comunei Moacșa..

V.5.1. Cadrul legal

Prezentul Statut a fost elaborat în baza informațiilor deținute de compartimentele funcționale din cadrul aparatului de specialitate al primarului comunei Moacșa, informații și date culese din diverse surse publice și private și de la instituții cu atribuții în culegerea și evidența datelor statistice. Prin studierea acestui statut, persoanele interesate își pot forma o

imagine de ansamblu cu privire la așezarea geografică, istori, cultura, economia, populația și structura acesteia, investițiile și serviciile publice de care beneficiază comuna.

Prezentul Statut a fost întocmit cu respectarea următoarelor acte normative:

1. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;
2. Ordonanța Guvernului nr. 63/2020 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, cu modificările și completările ulterioare;
3. Legea nr. 102/1992 privind stema țării și sigilul statului, cu modificările și completările ulterioare;
4. Legea nr. 273/2006 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare;
5. Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
6. Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.